

DE TEREBINTH

NIEUWSBRIEF VAN DE STICHTING TOT HERSTEL VAN ZORG
ROND DOOD EN RUSTPLAATS

jaargang 3
nummer 3
september 1989

secretariaat:
Postbus 222
3970 AE Driebergen

IN DIT NUMMER:

- * Verslag excursie Zwolle
- * Aktie Heerenveen opgegeven
- * Monument van Huub Kortekaas
- * De Terebinth in aktie Amersfoort en Apeldoorn
- * Grafkelder op landgoed 'Morren' (Oosterwolde)
- * Komende excursie: Den Haag zaterdag 7 oktober

BESTUURSMEEDEDELINGEN

De afgelopen zomer hebben zich enige mutaties voorgedaan in de bestuurssamenstelling. Mevrouw M. M. Bolkestein-Hattinga Verschure is mevrouw Dr. M.N.E. Nelemans opgevolgd als secretaris. In verband met haar drukke werkzaamheden heeft deze de voorkeur gegeven aan een plaats in het algemeen bestuur. Mevrouw Bolkestein studeerde aan de Pedagogische Academie en volgde vier jaar avondopleiding kunstacademie in Utrecht. Momenteel is zij werkzaam als secretaresse studentenadministratie van het Instituut Speciaal Onderwijs te Zeist, behorende bij de Hogeschool Midden-Nederland. Door de wisseling in het dagelijks bestuur is het adres van het secretariaat gewijzigd; U kunt voortaan Uw correspondentie richten aan:

Secretariaat 'De Terebinth'
Postbus 222
3970 AE Driebergen.

De heren W.A. Vlaanderen en A.G. Daane hebben de plaats ingenomen van respectievelijk de heren Van Bruggen en Borrie. De heer Wasserman komt in de plaats van de heer Cahen. De besturen zijn nu als volgt samengesteld:

Dagelijks bestuur:

De heer Prof dr J.C.M. Hattinga Verschure (voorzitter)
Mevrouw M.M. Bolkestein (secretaris)
De heer Drs M.L. Stokroos (penningmeester)
De heer G.J.A. Korte
De heer F. Renssen
De heer H. Kortekaas
Mevrouw Drs C.M.A. Dalderup
De heer W.A. Vlaanderen

Algemeen bestuur:

De heer A.W. Boxtart	Mevrouw Dr M.N.E. Nelemans
De heer A.G. Daane	De heer Drs C.E. Pronk Czn
De heer G.J. Davidse	De heer Ing C.G. Reinders
De heer Ing W.C. Hoogewey	De heer H. de Ruig
De heer Ir W.L. Jansen	De heer S.T. Wasserman
De heer Drs R. de Jong	De heer J. van der Woude

De adreslijst van het gehele bestuur is verkrijgbaar bij het sekretariaat in Driebergen.

KORT VERSLAG EXCURSIE ZWOLLE EN OMGEVING OP ZATERDAG 20 MEI

Donateurs werden door bestuursleden van de Stichting R.K. Kerkhof rondgeleid, waarbij ook een bezoekje werd gebracht aan de te restaureren kapel.

Voor de tweede keer dit jaar waren de donateurs van onze stichting bijeengekomen voor een excursie. De excursiecommissie had een en ander goed voorbereid en de excursiegangers voorzien van een uitgebreide schriftelijke documentatie. Het weer was fantastisch en ook de gezellige koffiemaaltijd droeg veel bij tot het welslagen van de dag. We willen van deze gelegenheid gebruik maken om nog wat informatie te geven voor degenen die de dag niet konden bijwonen.

1. R.K. Kerkhof aan de Bisschop Willebrandtlaan te Zwolle
Vorig jaar plantte wethouder M.C. Meindertsma een beuk op het voorterrein van het kerkhof. Daarmee startte hij op symbolische wijze de renovatie en restauratie van het kerkhof inclusief de ommuring en opstallen. Het is de bedoeling dat in 1998 de werkzaamheden zijn voltooid. Het kerkhof dankt zijn ontstaan aan een schenking van een stuk akkerland door de Baron F.W.J.A. van Lamsweerde aan de twee parochies die Zwolle toen rijk was. De bevolking werd vanaf de kansel opgeroepen giften te schenken om de ommuring en de kapel te kunnen bekostigen. Op 5 juni 1841 legde de baron de eerste steen van de ommuring. Het kerkhof was destijds ver buiten de stad gelegen en het kostte veel moeite er te komen. Gemiddeld zijn er sinds de eerste wereldoorlog zo'n honderd begrafenissen per jaar. In de vorige eeuw lag dit aantal nog op 170.

**2. Begraafplaats
'Kranenburg'
buiten Zwolle**

Op 11 februari 1929 besloot de gemeenteraad van Zwolle een prijsvraag uit te schrijven voor een ontwerp van een begraafplaats, tevens parkaanleg, op het landgoed 'De Kranenburg'. Door de jury werden vijftien ontwerpen ontvangen. Begin augustus 1929 werden de inzendingen beoordeeld. Met een eerste prijs werd het ontwerp van de firma H.Copijn & Zoon te Groenekan bekroond. Aan het jury-rapport ontleen wij het volgende:

'Dit plan kenmerkt zich door de gelukkige wijze waarop, met zeer eenvoudige

Impressie van het begraafplaatsje Het heilige kruis of Buitengasthuis te Zwolle. (foto B. Pierik)

middelen, een prachtig gebruik van het bestaande terrein is gemaakt. De geheele opzet is uiterst overzichtelijk en praktisch voor den begraafplaatsdienst. Het begraafplaats- en het parkgedeelte groeien op fraaie wijze tezamen; mooie doorzichten in het park zijn verkregen en worden verhoogd door den aanleg van den vijver van ongezochten eenvoudigen vorm' (etc).

Nu, vijftig jaar later, hebben onze donateurs de concretisering van dit plan kunnen bewonderen: een magnifiek groengebied van grote landschappelijke en dendrologische waarde.

PRIVATISERING BEGRAAF- PLAATS AMERSFOORT

De gemeente Amersfoort heeft vergevorderde plannen om zijn enige begraafplaats, 'Rusthof', te privatiseren. Onze werkgroep 'Adviezen' heeft in een brief op 3 maart j.l. aan het gemeentebestuur voor het eerst zijn veront-rusting uitgesproken over de gang van zaken, dit naar aanleiding van berichten in de pers. Daarbij is gewezen op de wettelijke bepaling dat iedere gemeente in Nederland tenminste de zorgplicht heeft tot be-heer, instandhouding en openstelling van een algemene gemeentelijke begraafplaats.

De stichting stelt zich op het standpunt dat nabestaanden in het verleden bewust hebben gekozen voor een teraar-debestelling van hun overledene op een alge-mene (gemeentelijke) begraafplaats, daar zij via hun volksvertegen-woordigers (gekozen gemeenteraad) altijd

uit de Amers-
foortse Courant

Stichting Terebinth eist meer informatie over plannen Rusthof

AMERSFOORT — De stichting Terebinth heeft bij het dagelijks bestuur van Amersfoort officieel bezwaar aangetekend tegen het achterhouden van informatie over de priva-tisering van de begraaf-plaats Rusthof.

Volgens deze 'stichting tot herstel van zorg rond dood en rustplaats' — tegenstander van de privatisering — is het een vreemde zaak dat de gemeente de privatisering achter gesloten deuren behandelt.

In de laatste uitgave van het vaktijdschrift 'De Uitvaart' heeft de gemeente Amersfoort een paginagrote advertentie geplaatst, waarin ondernemers op-geroepen worden zich kandidaat te stellen voor eventuele overna-me van begraafplaats De Rus-thof.

„De plannen voor privatisering van de gemeentelijke be-graafplaats zijn blijkbaar in een vergevorderd stadium”, conclu-deert G.J. Korte, bestuurslid van 'De Terebinth'. „Als de ver-koop eenmaal een feit, dan is het moeilijk terug te schroeven. De bevolking moet bezwaar aan kunnen tekenen, maar dat wordt onmogelijk als je de stuk-ken niet mag inzien.”

Middels een correspondentie probeert de stichting te bereiken dat de gemeente de stukken rond de verandering van eigenaar van De Rusthof alsnog in de openbaarheid brengt. Bur-gers hebben belang bij de even-tuele verhuur of verkoop, dus moeten ze inzage in de stukken kunnen hebben, is de mening van de Terebinth.

Inspraak

Inspraak moet mogelijk zijn.

Vooraf omdat het hier gaat om een gemeentelijke begraaf-plaats. Belanghebbenden heb-ben een contract gesloten met de gemeente, maar bij privatisering gaan al de rechten over naar een particulier. Elke democrati-sche inbreng en medezeggen-schap over bij voorbeeld tarie-ven voor lijkbezorging, tijden van opening voor teraardebe-stelling en niveau van terreinon-derhoud zullen bij privatisering niet meer mogelijk zijn. Nu is De Rusthof nog een goed onderhou-den begraafplaats met groen. Een particulier kan daar veran-dering in brengen, omdat groen nu eenmaal duur is. Dat kan be-tekenen dat als de beplanting doodgaat, het niet vervangen wordt en de plaats over een tijd-je op een kale dode akker gaat lijken”, vreest Korte.

De Terebinth, een landelijke stichting, is bereid een Amers-foortse werkgroep te begeleiden met adviezen. De burgers moe-ten echter zelf het initiatief ne-men.

Volgens Terebinth is privati-sering overigens in strijd met de wet. „In de wet op de lijkbezor-ging artikel 13 lid 1 staat, dat elke gemeente tenminste één al-gemene begraafplaats moet heb-ben. De Rusthof is de enige gemeentelijke begraafplaats, dus die kan niet worden geprivati-seerd. Het feitelijk beheer moet de gemeente zelf in handen hou-den, de eventuele uitvoering kan wel door particulieren gebeuren. Bij voorbeeld een hoveniersbe-drijf”, aldus Korte.

Behalve zorgen over de priva-tisering heeft Terebinth ook be-denkingen tegen de combinatie van de Rusthof met een crema-torium. Op dit moment loopt een gemeentelijk onderzoek naar de mogelijkheid van een ge-combineerde exploitatie.

de mogelijkheid behouden mee te praten over het beheer en de te nemen maatregelen tot instandhouding van de begraafplaats. Bij een geprivatiseerde begraafplaats ontbreekt de democratische inbreng c.q. medezeggenschap over alle aangelegenheden, zoals tarieven, tijden van opening voor teraardebestellingen en bezoek, niveau van algemeen terreinonderhoud, instandhouding van cultuurhistorische waarden op de begraafplaats.

De gemeente Amersfoort heeft ons op 15 juni j.l. laten weten het ambtelijk rapport en andere stukken waar wij om gevraagd hadden niet aan ons te willen toezenden. Men is bang dat zij geldelijke schade zouden kunnen ondervinden bij de onderhandelingen die gevoerd worden met particulieren, die eventueel tot overname van Rusthof bereid zouden zijn.

Op 29 juli heeft onze stichting officieel bezwaar aangetekend tegen bovengenoemde weigering. We hebben Burgemeester en Wethouders gewezen op het feit dat er geen geheime stukken behoren te worden opgemaakt en niet achter gesloten deuren over belangen van burgers vergaderd en beslist mag worden. Het weigeren van informatie is ons inziens in strijd met de elementaire beginselen van behoorlijk bestuur.

Gedwongen door budgetteringsproblemen probeert de gemeente Amersfoort het verlies dat op de exploitatie van de begraafplaats wordt geleden, weg te werken door deze aan particulieren te verhuren of te verpachten. Om deze transactie wat aantrekkelijker te maken, wordt door de gemeente de mogelijkheid geboden om op de begraafplaats een crematorium te bouwen.

Gezien het bovenstaande zullen wij alles in het werk stellen de zaak zoveel mogelijk te volgen en enig tegenspel te geven. Inmiddels zijn er de nodige contacten gelegd met inwoners van Amersfoort om zo mogelijk te komen tot de oprichting van een plaatselijke werkgroep.

BEGRAAFPLAATS SOERENSEWEG TE APELDOORN

Onlangs heeft de stichting 'De Terebinth' een brief gestuurd aan Burgemeester en Wethouders en de Gemeenteraad van Apeldoorn. Enkele bestuursleden waren tijdens een bezoek aan de begraafplaats onaangenaam getroffen door de wijze waarop de gemeente in de praktijk 1417 graven voor hergebruik aan het vrijmaken is. Wij hebben begrip voor het besluit om mede vanuit geldelijke overwegingen de toekomstige grafruimte binnen bestaande begraafplaatsen te zoeken door hergebruik van oude gedeelten te bevorderen. Het gaat hier echter om een bijzondere begraafplaats waar schitterende bomen en interessante graftekens staan. Ook het poortgebouw is zeer monumentaal. In de praktijk blijkt dat gereedmaken voor hergebruik neerkomt op het realiseren van grote zandvlakken door de graftekens en aanwezige beplanting geheel te verwijderen. Wij hebben gemeend hier ernstig bezwaar tegen te moeten maken, temeer daar tijdens een excursie van een raadscommissie concreet werd ingegaan op de monumentale graftekens die bij hergebruik 'gesauveerd' zouden moeten worden.

links:
op voortvarende wijze wordt een gezonde eik gerooid.

onder:
het resultaat: een troosteloze zandvlakte in een mooi groen gebied.

De Stichting verzoekt het bestuur concreet nader geïnformeerd te worden met betrekking tot het opgestelde uitwerkingsplan, dat kennelijk ten grondslag ligt aan deze grove manier van werken.

DE POORT OP DE FLORIADE 1992

In 1992 zal in Zoetermeer de Floriade plaats vinden. De Floriade is een internationale tuinbouwtentoonstelling die om de tien jaar in Nederland wordt gehouden. Wat heeft 'De Terebinth' met een tuinbouwtentoonstelling te maken -- zult u denken. Welnu: het merendeel van onze begraafplaatsen vervult naast een lijkbezorgingsfunctie ook nog een groenfunctie. Het is dan ook toe te juichen dat voor de tweede maal op de Floriade aandacht wordt besteed aan de inrichting van begraafplaatsen.

Een aantal organisaties die in het openbaar en particulier

groen werkzaam zijn, verzorgt voor het eerst gezamenlijk een inzending op de tentoonstelling. Dit zijn de B.N.T. (Bond voor Nederlandse Tuinarchitecten), de V.T.L. (Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitecten), de V.H.B. (Vereniging van Hoofden van Beplantingsdiensten), de K.T.L. (Kring Tuin en Landschapsvoorziening) en de N.O.G. (Nederlandse Organisatie van Groenvoorzieners).

Het centrale thema van de inzending van bovengenoemde instellingen is: 'HET GROEN LANGS UW LEVENSPAD'. De inzending is opgedeeld in vijf tuinen die achtereenvolgens de volgende deelthema's weer geven: Geboorte, Groei, Het Bereikt Hebben, Bezinning, de Afsluiting. Bij de uitwerking van het gedeelte met het thema 'DE AFSLUITING' zijn van onze stichting twee vertegenwoordigers uit het dagelijks bestuur, te weten Huub Kortekaas (beeldend kunstenaar) en Gerd-Jan Korte (hoofd van een gemeentelijke begraafplaats) betrokken. Daarnaast hebben in de uitwerkingsgroep tevens zitting het Voorlichtingscentrum Natuursteen en een aantal organisaties van steenhouwers, maar ook enkele leden van de landelijke werkgroepen hoofden van begraafplaatsen en crematoria van het V.H.B.

De bedoeling is in de tuin van de 'Afsluiting' een beeld te geven van natuurlijke processen die worden beeindigd, waardoor weer kansen worden geschapen voor nieuw leven. De eerste tuin met het Thema 'Geboorte' komt dan weer in beeld waardoor de cyclus gesloten is. Het ligt voor de hand bij de inrichting van het laatste gedeelte aandacht te besteden aan de lijkbezorging. De uitwerkingsgroep zag zich geplaatst voor een niet eenvoudige taak om iets vernieuwends te laten zien op het gebied van begraven en asbezorging. Daarnaast moet het getoonde ook toepasbaar zijn op de gemiddelde begraafplaats in Nederland.

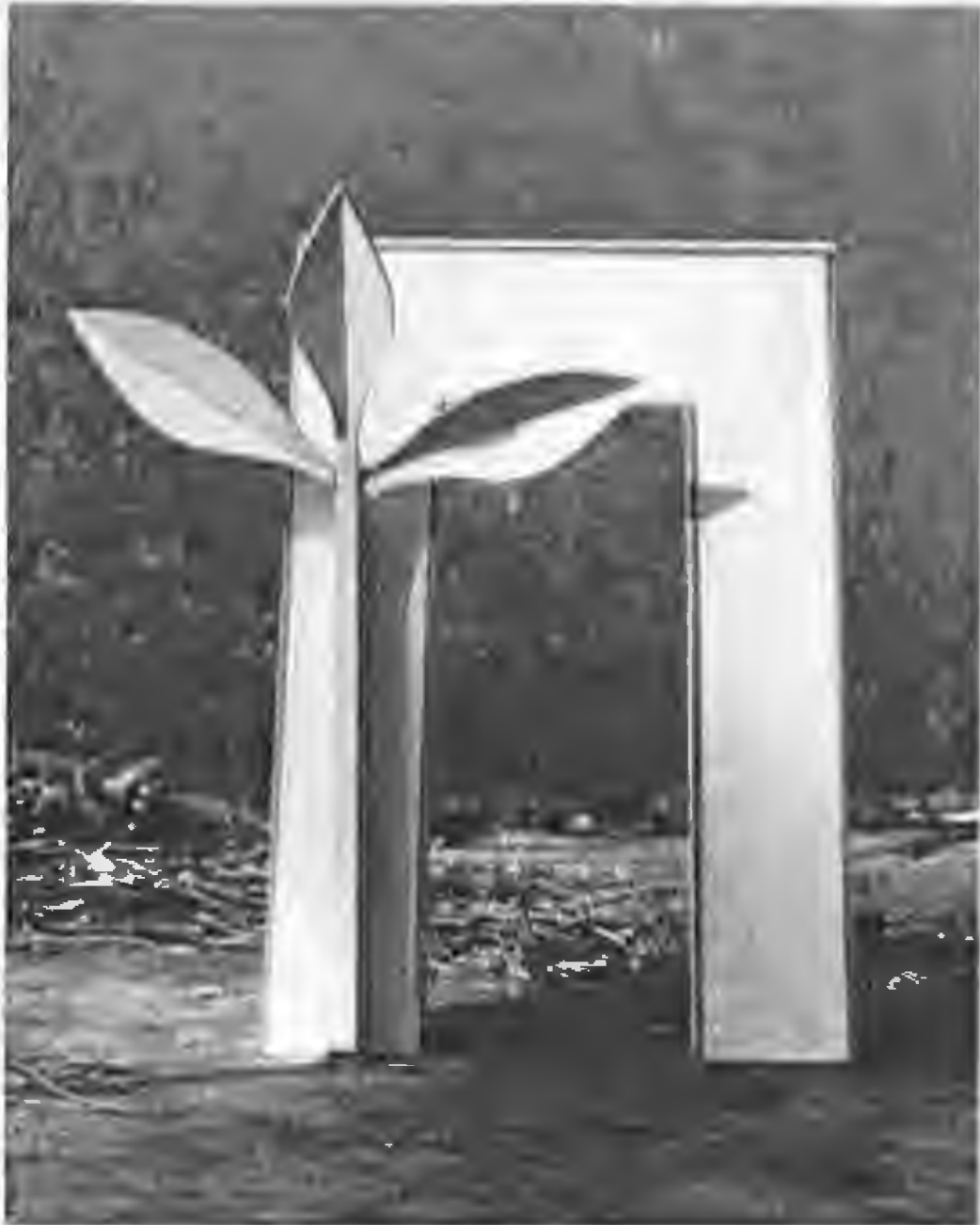
Door de gehele inzending loopt een hoofdpad ('levenspad') dat geleidelijk in hoogte stijgt waarna het in de terreingedeelten 'Bezinning en Afsluiting' weer daalt tot het maaiveldniveau. Haaks op het hoofdpad staat een zijas die de tuin van de 'Afsluiting' in loopt. Hierlangs worden in het gras een drietal vierkante vlakken uitgespaard. In het eerste vierkant worden traditionele monumenten getoond, het tweede zal worden aangevuld met een paar voorbeelden van vernieuwende vormen van grafbedekkingen. Om ook aandacht te besteden aan de asbezorging na een crematie, laat het derde vierkant voorbeelden zien van urnengraven en hun grafbedekkingen. In een hoogteverschil zal een urnenmuur worden opgenomen.

De stichting had naast natuursteen ook graag andere materialen willen toepassen zoals bijvoorbeeld metalen als brons of staal. Doordat het vervaardigen en plaatsen van de monumenten geheel wordt bekostigd door de Nederlandse Natuursteenbedrijven en er geen andere bedrijven in ons land zijn, die andere materialen verwerken tot grafmonumenten, zal de nadruk op natuursteen liggen.

Om de inzending 'De Afsluiting' een symbolisch einde en hoogtepunt te geven werd door de werkgroep gedacht aan een centraal monument, midden op het einde van de zijas. Bij crematoria of op begraafplaatsen liggen de algemene verstrooivelden er vaak anoniem en vormloos bij. Nadat de crematieas van een overledene

verstrooid is, ontstaat bij de nabestaanden vaak het gemis aan een herkenbare plek waar de overledene kan worden herdacht of waar bloemen kunnen worden gebracht.

De beeldend kunstenaar Huub Kortekaas is er op voortreffelijke wijze in geslaagd een ontwerp te vervaardigen voor een dergelijk algemeen monument, een monument ter nagedachtenis van velen. Hij heeft midden aan het einde van de zijas iets verhoogd een poort ontworpen, met aan de voorzijde een palmstuk met drie bladeren.

Ontwerp 'DE POORT' van Huub Kortekaas

Deze poort heeft een sterke symbolische betekenis die door ieder op persoonlijke wijze kan worden ervaren. Voor de een zal het een symbool zijn van een nieuw begin, voor de ander zal het de betekenis van een definitief einde met zich meedragen.

De jonge palmtak symboliseert het leven. Om dit contrast te versterken is gekozen voor een donkere natuursteensoort voor de poort die ca 3.30 m hoog en 2.40 m breed moet worden. De palmtak is gedacht in staal en bekleed met bladgoed. De totale kosten zijn voorlopig geraamd op 60.000 gulden. De realisering door onze stichting is dan ook alleen mogelijk indien voldoende fondsen bijeen gebracht kunnen worden. In eerste instantie zal worden getracht een sponsor te vinden die na afloop van de tentoonstelling het object op een strooiveld of op een begraafplaats kan plaatsen.

De tentoonstelling zal hopelijk bij de bezoekers een andere kijk op de hedendaagse grafbedekking achterlaten door een goede publiciteit rond de getoonde vernieuwende mogelijkheden. Hierbij wordt niet alleen gedacht aan de nabestaanden die in de toekomst mogelijk worden geconfronteerd met de keuze van een grafteken of een urnengrafbedekking. Nog belangrijker zijn de toeleveringsbedrijven als steenhouwers, en de voorlichters van het publiek waaronder ook uitvaartverzorgers en beheerders van begraafplaatsen, die kunnen zien dat het ook anders kan.

Hopelijk zal in de toekomst naast de standaardgrafbedekking ook een meer persoonlijk produkt worden geleverd. Het zal het aanzien van de begraafplaatsen in Nederland zeker ten goede komen.

Indien U het realiseren van 'DE POORT' een warm hart toedraagt, kunt U uiteraard een financiële bijdrage overmaken aan de stichting. (ABN Amsterdam nr 54.41.15.422. Postgiro van de bank 6269, onder vermelding 'Poort').

G.J. Korte

ONTRUIMING KERKHOF TE HEERENVEEN

De stichting heeft het verzet tegen de ontruiming van de begraafplaats aan de Minckelerstraat-Van Kleffenslaan in het oude centrum van Heerenveen helaas moeten opgeven. De Raad van State heeft de gemeente onlangs toestemming gegeven een start te maken met de ontruiming. Hoewel er juridisch wel mogelijkheden waren, heeft de stichting om financiële redenen van verder verweer moeten afzien. Half juli begon de firma Bakker met zijn karwei. Mr Timmers, die namens de stichting het verweer bij de Raad van State heeft gevoerd, zal in het komende nummer uitvoerig ingaan op de 'ins and outs' van deze interessante zaak.

Raad van State staat afgraven kerkhof toe

Werkgroep blaast kort geding begraafplaats Heerenveen af

DEN HAAG/HEERENVEEN - Tegenstanders van ruiming van de gemeentelijke begraafplaats aan de Minckelerstraat en Van Kleffenslaan staken hun verzet. Puur om financiële redenen zien de beide belangengroeperingen, die de kwestie tot voor de Raad van State brachten, af van verdere stappen. Volgens de planning wordt komende maandag de in 1946 gesloten begraafplaats ontruimd. In een bijeenkomst vanmorgen is bepaald wie de opdracht daartoe krijgt.

De voorzitter van de rechtspraakafdeling van de Raad van State, mr. Piet Kapteyn, heeft de gemeente Heerenveen toestemming gegeven het kerkhof aan de Minckelerstraat/Van Kleffenslaan af te graven. Het terrein moet bouwrijp worden gemaakt voor woningbouw. Het verzoek tot schorsing van de door de provincie verleende vergunning, dat de Stichting De Terebinth namens negen Heerenveeners vorige week dinsdag indiende, is door voorzitter Kapteyn afgewezen. Dit is vrijdag bekendgemaakt.

De ruiming van de begraafplaats in het centrum van Heerenveen begint komende maandag. Het gros van de stoffelijke resten wordt dan overgebracht naar een verzamelgraf op het gemeentelijk kerkhof aan de Binnenweg. Vijftien tot twintig doden krijgen een nieuw graf. In de gemeenteraad van Heerenveen is de suggestie gegeven om een speciaal gedenkteken voor de overledenen op te richten. Wat mr. Tim Timmers betreft - hij opereert

namens de werkgroep Heerenveen en de landelijke stichting De Terebinth -, kan dat op de begraafplaats in het centrum worden geplaatst. „Dat is tenminste iets. Het gaat ons uiteraard om de grafurust, maar die krijg je na de ruiming nooit meer terug.”

De enige mogelijkheid voor behoud van de begraafplaats was een kort geding, maar „daar hebben we het geld niet voor”, vertelt mr. Timmers. Aan alle kanten hebben beide groepen geprobeerd de financiën rond te krijgen, maar hun pogingen zijn mislukt.

„Mogelijk dat meegespeeld heeft dat we al twee procedures bij de Raad van State achter de rug hebben en een derde proces bij de burgerlijke rechter geen kans van slagen heeft. Maar dat is absoluut niet zo”, oordeelt mr. Timmers. Volgens de jurist van De Terebinth zijn de kansen van een kort geding uitermate gunstig. De kwestie gaat nu alleen nog over de eigendomsrechten van de graven en daarin „staan we erg sterk”.

In de motivering bij de uitspraak is gesteld dat de afwijzing van het schorsingverzoek van De Terebinth „de eigendomsrechten op graven onverlet laat”. Dit wil zeggen dat de stichting met een beroep op de burgerlijke rechter nog een poging kan doen de graafwerkzaamheden tegen te houden. De burgerlijke rechter is bevoegd te oordelen over eigendomskwesties. Duidelijkheid daarover heeft de uitspraak van de Raad van State in elk geval wel opgeleverd, oordeelt mr. Timmers, die namens de stichting De Terebinth optreedt. „Voor eigen-

domsrechten moeten zij bij de burgerlijke rechter zijn, daarover oordeelt niemand anders.”

Op de Heerenveense begraafplaats gaat het om driehonderd graven, die eigendom van derden zijn. Honderd graven verkeren volgens mr. Timmers nog in goede staat van onderhoud, een criterium volgens de wet om al dan niet te ruimen. Voor een kwart van het kerkhof - het deel in de hoek tegen het ABC-complex en het nieuwe parkeerterrein aan - zijn de eigendomsrechten al verlopen. De gemeente mag dat deel in elk geval zonder meer afgraven, maar dat is nog niet gebeurd.

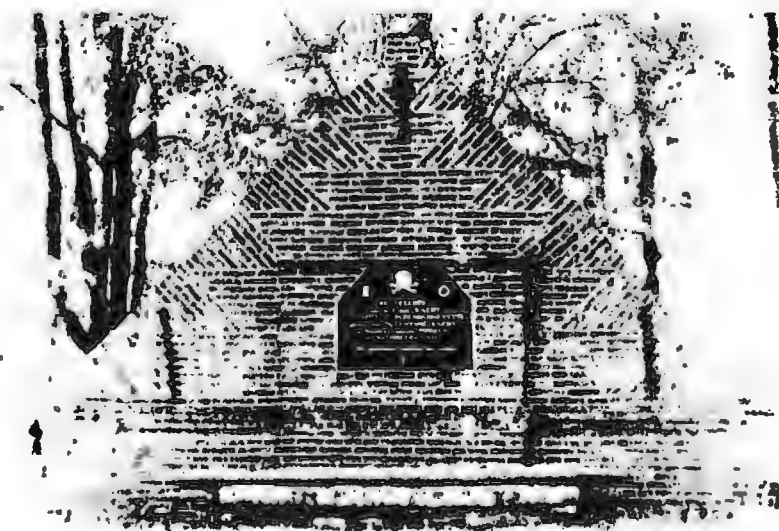
Tijdens de zitting zei mr. Timmers dat een civiele procedure zal worden gestart als de uitspraak van voorzitter Kapteyn voor Terebinth negatief zou uitvallen. Timmers voerde toen aan dat de provincie, met het verlenen van de vergunning, onzorgvuldig is geweest omdat is heengestapt over de eigendomsrechten die particulieren op sommige graven hebben.

In Heerenveen is ontdaan gereageerd op de uitspraak van de Raad van State. Lammert Prinsen van de werkgroep, die de begraafplaats in stand wil houden, is duidelijk in zijn commentaar. „Jammer, heel erg jammer”, oordeelt hij. „We waren heel optimistisch gestemd, ook al omdat de provincie tijdens de zitting erkende eigenlijk onvoldoende in de kwestie gedoken te zijn. De provinciale ambtenaar zei dat op de terugweg vanuit Den Haag nog: men had zich onvoldoende georiënteerd. Als je dan zo'n uitspraak krijgt, dan is dat wel een klap, dit hadden we absoluut niet verwacht”.

GRAFKELDER OP LANDGOED 'MORREN'
in de gemeente Oldebroek:
een geval uit de praktijk

Enige tijd geleden werd ondergetekende gebeld door de heer Herkert uit Oldebroek. Hij had in de krant gelezen van onze stichting en wilde graag donateur worden. Hij vertelde onder meer over een particuliere grafkelder die ik beslist moest komen bezichtigen. Een afspraak was gauw gemaakt en na een kop koffie in het gezellige restaurant van de familie Herkert reden we gezamenlijk langs het huis Morren naar de beukenlaan die toegang geeft tot het op een kleine verhoging liggende particuliere begraafplaatsje. De grafkelder, die op de monumentenlijst staat, werd in 1832 aangelegd. Het is de laatste rustplaats van mr. Anthony Raedt van Oldenbarneveldt, die op 4 januari 1833 overleed. De grafkelder en een daarbij behorend weiland zijn in eigendom van stichting 'Kerkhof op Morren'. Het vormt een enclave op het landgoed Morren bij Oosterwolde. Het weiland wordt verpacht en de inkomsten worden besteed aan de instandhouding van de grafkelder.

De heer Herkert is nauw betrokken bij het wel en wee van dit begraafplaatsje. 'Wij wandelden hier vaak en zagen de grafkelder tot een steeds slechtere staat vervallen; de jeugd hield er flink huis en veel oude dakpannen waren stuk geslagen. Ik trok aan de

De grafkelder op het landgoed "Morren".

bel bij de gemeente Oldebroek voor restauratie, maar de gemeenteraad was niet van plan om het grafmonument op de lijst van monumenten te zetten. Gelukkig trok de oudheidkundige vereniging van Elburg, 'Arent thoe Boecop', zich het lot van de grafkelder aan, en in overleg met nazaten van de familie Raedt van Oldenbarneveldt werd besloten om het geheel in de stichting onder te brengen. Met veel vrijwilligers van de reeds genoemde historische

vereniging werd begonnen met de restauratie. Dat kostte niet alleen veel vrije tijd maar ook veel geld, dat (gelukkig) beschikbaar werd gesteld door de gemeente Oldebroek, die nu toch ook het belang ervan inzag. Er kwamen originele dakpannen beschikbaar. Het resultaat vind ik nu zeer bevredigend'. Tot zover de Heer Herkert.

Al met al een mooi stukje werk waar vooral de heer Herkert veel arbeid voor heeft verzet. De grafkelder en het kerkhofje liggen daar zo sfeervol en romantisch aan het einde van de prachtige beukenlaan en er komt een serene rust over je heen als je op de heuvel rondom je heen kijkt. In elk geval de moeite van een bezoek waard. Bij de snelweg A 28 afslaan bij Wezep en dan richting Oldebroek/Elburg rijden. Bij Oldebroek afslaan richting Oosterwolde; daar aangekomen ziet U links landgoed Morren.

Mochten er problemen zijn: U kunt altijd terecht bij de heer Herkert, die aan de Rijksstraatweg een restaurant heeft. De koffie is er prima en..... voor Terebinthers gratis.

Wim Vlaanderen

EXCURSIE BEGRAAFPLAATS OUD EIK EN DUINEN TE 'S-GRAVENHAGE OP ZATERDAG 7 OKTOBER 1989

Op zaterdag 7 oktober 1989 worden we verwacht op de mooie begraafplaats Oud Eik en Duinen en zullen we tevens een uitstapje maken naar de laat achttiende-eeuwse begraafplaats 'Ter Navolging' in Scheveningen.

Het programma ziet er als volgt uit:

Vanaf 13.00 uur bent U welkom op de begraafplaats die gelegen is aan Laan van Eik en Duinen 38.

Rond 13.30 uur krijgt U van de heer L. Jol sr een kort overzicht van de geschiedenis en de renovatieplannen van Oud Eik en Duinen. Aansluitend hierop volgt een rondgang over de begraafplaats.

Rond 15.30 uur vertrekken we naar Ten Navolging in Scheveningen.

Om 16.00 uur zal een bezoek aan 't Statenhuijs worden gebracht waar ongeveer 400 prenten en boeken aanwezig zijn. De dag wordt besloten met een kopje koffie.

Aan deze dag zijn geen kosten verbonden. In verband met het uitstapje naar Ter Navolging willen wij graag weten of U per trein of per auto komt.

De begraafplaats is te bereiken vanaf het Centraal Station met tramlijn 2 en vanaf het station Hollands Spoor met lijn 11 en 2; overstappen op de Loosduinsekade. De halte waar U moet uitstappen, is halte Laan van Eik en Duinen.

AANMELDINGSFORMULIER VOOR DE EXCURSIE 7 OKTOBER

Uitknippen en in gefrankeerde envelop opsturen voor 1 oktober
aanstaande naar het secretariaat
De Terebinth, Postbus 222, 3970 AE Driebergen.

Ondergetekende:

Adres:

Postcode/Woonplaats:

Telefoon:

wenst met personen deel te nemen en komt met
openbaar vervoer / auto (*) naar Den Haag.

In geval van eigen vervoer ben ik wel / niet (*)
bereid personen mee te nemen naar Scheveningen.

(*) doorhalen wat niet van toepassing is.

DE TEREBINTH

NIJWSBRIEF VAN DE RICHTING TOT HERTEL VAN ZORG
ROND DOOD EN RUSTPLAATS

secretariaat:
Postbus 222
3970 AE DRIEBERGEN